

Στοιχεία ανθρωποκτονίας εξ άνευ συνειδήσεως αμελείας. -Όταν η αμέλεια αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς απαιτείται η συνδρομή όχι μόνο των όρων του αρ. 28 Π Κ, αλλά και του αρ. 15 αυτού. - Πηγή της ιδιαίτερας νομικής υποχρεώσεως στο δια παραλείψεως τελούμενο έγκλημα ενεργείας. - Επί ανθρωποκτονίας εξ αμελείας στην οποία συντρέχει αμέλεια πολλών προσώπων, καθένα από αυτά κρίνεται και ευθύνεται αυτοτελώς κατά τον λόγο της αμελείας του. - Πότε υπάρχει αιτιολογία στην καταδικαστική απόφαση. - Για την πληρότητα της αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό, αρκεί δε ο κατ' είδος προσδιορισμός των αποδεικτικών μέσων, χωρίς να απαιτείται αναφορά του τι προέκυψε από το καθένα ξεχωριστά. - Πότε υπάρχει εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως. -Πότε υπάρχει έλλειψη νομίμου βάσεως. - Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη για ανθρωποκτονία εξ αμελείας του αναιρεσιόντος ο οποίος, ως εργολάβος νεοανεγειρόμενης οικοδομής, δεν φρόντισε είτε να απαγορεύσει την είσοδο και κίνηση του προσωπικού στους χώρους λειτουργίας εκσκαπτικών μηχανημάτων δια καταλλήλων πινακίδων είτε να χαράξει ασφαλείς διαδρόμους κινήσεως πεζών, με αποτέλεσμα ο συγκατηγορούμενός του χειριστής εκσκαφέως στην εν λόγω οικοδομή να προβεί σε περιστροφή του μηχανήματος χωρίς προηγούμενο έλεγχο, να συνθλίψει τεχνίτη σκυροδέματος που ίστατο όπισθεν αυτού και υπέστη βαρεία σωματική βλάβη, εν συνεχεία δε απεβίωσε. - Ορθώς γίνεται δεκτό ότι η παρεμβολή στην διαδρομή των γεγονότων και της αμελούς συμπεριφοράς του χειριστή εκσκαφέως δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στην συμπεριφορά του αναιρεσιόντος και στο επελθόν αποτέλεσμα, ούτε αποκλείει την εξ αμελείας ευθύνη του, η οποία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη της τυχόν συντρέχουσας αμελείας και άλλων προσώπων.

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Χ. Μυρσινιάς

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Ν. Στυλιανάκης

Εισαγγελεύς Δ. Δωρής

Δικηγόρος Αικατερίνη Πουλοπούλου

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρ. 28 και 302 του ΠΚ προκύπτει ότι, για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, χωρίς συνείδηση, απαιτούνται τα εξής στοιχεία: α) να μη καταβλήθηκε από το δράστη η επιβαλλόμενη κατ' αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος οφείλει κάτω από τις ίδιες πραγματικές περιστάσεις να καταβάλει, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές και της κοινής, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, πείρας και λογικής, β) να μη μπορούσε αυτός, με βάση τις προσωπικές περιστάσεις, ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητες και κυρίως εξαιτίας της υπηρεσίας ή του επαγγέλματος του να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποino αποτέλεσμα και γ) να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ ενέργειας ή παραλείψεως του δράστη και του αποτελέσματος που επήλθε. Όταν δε η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη ενέργεια ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, για τη διαπραττόμενη με τον τρόπο αυτό ανθρωποκτονία από αμέλεια, η οποία αποτελεί έγκλημα που τελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή όχι μόνο των όρων του ως άνω αρ. 28 ΠΚ, αλλά και εκείνων του αρ. 15 αυτού, κατά το οποίο, όπου ο νόμος για την ύπαρξη αξιόποινης πράξεως απαιτεί να έχει επέλθει ορισμένο αποτέλεσμα, η μη αποτροπή του τιμωρείται όπως η πρόκληση του με ενέργεια, αν ο υπαίτιος της παραλείψεως είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος. Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται ότι αναγκαία προϋπόθεση της εφαρμογής της είναι η ύπαρξη νομικής υποχρεώσεως του υπαιτίου προς ενέργεια, που τείνει στην παρεμπόδιση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου, ο νόμος απειλεί ορισμένη ποινή. Η ύπαρξη αυτής της υποχρεώσεως στο δια παραλείψεως τελούμενο έγκλημα, η οποία δυνατόν να πηγάζει είτε από ρητή διάταξη νόμου η σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων που συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υπόχρεου, είτε από σύμβαση, είτε από ορισμένη συμπεριφορά του υπαιτίου, από

την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επελεύσεως του εγκληματικού αποτελέσματος, πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στην απόφαση, και επί πλέον να προσδιορίζεται με σαφήνεια ο επιτακτικός κανόνας δικαίου από τον οποίο πηγάζει. Όταν το έγκλημα της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, είναι απότοκο της συνδρομής αμελείας πολλών προσώπων, το καθένα από αυτά κρίνεται και ευθύνεται αυτοτελώς και ανεξαρτήτως των άλλων, κατά το λόγο της αμελείας που επιδείχθηκε από αυτό και εφόσον πάντως το επελθόν αποτέλεσμα τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο προς αυτήν.

Περαιτέρω, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναιρέσεως της, από το αρ. 510 παρ.1 στοιχ. Δ' ίδιου Κώδικα, όταν ... [βλ. ΑΠ 19/1999, ΠοινΧρ ΜΘ', 23]. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας α) είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό που αποτελούν ενιαίο σύνολο και β) αρκεί να αναφέρονται τα αποδεικτικά μέσα γενικώς, κατά το είδος τους, χωρίς να εκτίθεται τι προέκυψε χωριστά από καθένα από αυτά. Τέλος, κατά το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Ε' του ΚΠΔ, λόγο αναιρέσεως αποτελεί η εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως, η οποία συντρέχει, ... [βλ. ΑΠ 53/1999, ΠοινΧρ ΜΘ', 229].

Στην προκειμένη περίπτωση, το Τριμελές (για πλημμελήματα) Εφετείο Θεσσαλονίκης, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 2024/1997 απόφαση του, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικώς κρίση του, ότι από τα αποδεικτικά μέσα που κατ' είδος προσδιορίζει, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: «Οι κατηγορούμενοι Γ.Ι. και Γ.Ο., στη Θεσσαλονίκη στις 30-8-1991 από αμέλεια προκάλεσαν το θάνατο του Γ.Κ. και ειδικότερα από έλλειψη της προσοχής που όφειλαν κατά τις περιστάσεις και μπορούσαν να καταβάλουν ο μεν δεύτερος Γ.Ο., ως εργολάβος νεοανεγειρόμενης οικοδομής στην οδό Π.Η. αριθμ. 7, στην περιοχή της Σταυρουπόλεως, δεν εφρόντισε, είτε να απαγορεύσει την είσοδο και κίνηση προσωπικού στους χώρους λειτουργίας εκσκαπτικών μηχανημάτων, δια καταλλήλων πινακίδων, είτε να χαράξει ασφαλείς διαδρόμους κινήσεως πεζών (αρ. 4 π.δ. 1073/81), ο δε πρώτος, ως χειριστής μηχανήματος εκσκαφής στην εν λόγω οικοδομή, προέβη σε περιστροφή του εκσκαφέως, χωρίς προηγουμένως να έχει κάνει έλεγχο, εάν πλησίον ή και όπισθεν τούτου (εκσκαφέως) υπάρχει άνθρωπος. Αποτέλεσμα δε της αμελούς αυτής συμπεριφοράς τους ήταν να συνθλίβει ο ανωτέρω παθών και μετέπειτα θανών Γ.Κ., τεχνίτης σκυροδέματος, όταν αυτός ιστάμενος όπισθεν του εκσκαφέως επιχείρησε να διέλθει προς το χώρο μεταξύ αυτού (εκσκαφέως) και του τοίχου της παρακείμενης οικοδομής, υποστάς βαρεία σωματική βλάβη και εν συνεχεία αποβιώσας λόγω μαζικής πνευμονικής εμβολής και καρδιακής ανακοπής ως αποτέλεσμα του τραυματισμού του».

Ακολουθώντας δε, κήρυξε ενόχους τον αναιρεσειόντα Γ.Ο. και τον προαναφερόμενο συγκατηγορούμενό του ότι: «Στη Θεσσαλονίκη, την 30-8-1991 προκάλεσαν από αμέλεια το θάνατο άλλου. Ειδικότερα δε δεν κατέβαλαν την προσοχή που όφειλαν, κατά τις περιστάσεις, να καταβάλουν, ενώ λόγω της πείρας τους και του ασκουμένου από αυτούς επαγγέλματος, ως επίσης και των λοιπών περιστάσεων, μπορούσαν να καταβάλουν και τοιουτοτρόπως δεν προέβλεψαν το αξιόποino αποτέλεσμα που προκάλεσαν. Συγκεκριμένα δε, ο μεν πρώτος, Γ.Γ., χειριστής μηχανήματος εκσκαφής, επί νεοανεγειρόμενης οικοδομής, στην οδό Π.Η. αριθμ. 7 (περιοχή Σταυρουπόλεως), προέβη σε περιστροφή του εκσκαφέως, χωρίς προηγουμένως να έχει κάνει έλεγχο, εάν πλησίον ή και όπισθεν του εκσκαπτικού μηχανήματος υπάρχει άνθρωπος, με αποτέλεσμα, λόγω της παραλείψεως του αυτής, να συνθλίβει τον παθόντα και μετέπειτα θανόντα Κ.Γ., τεχνίτη σκυροδέματος, που στεκόταν στο πίσω μέρος του εν λόγω εκσκαφέως, σφηνωθείς ανάμεσα στο μηχανήμα και στο τοιχίο όπισθεν αυτού, υποστάς βαρεία σωματική βλάβη και είτα αποβιώσας λόγω μαζικής πνευμονικής εμβολής και καρδιακής ανακοπής, ως αποτέλεσμα του τραυματισμού, ο δε δεύτερος ως άνω κατηγορούμενος Ο.Γ., υπό την ιδιότητα του ως εργολάβου, δεν είχε φροντίσει, παραλείψας τούτο, είτε να απαγορεύσει την είσοδο και κίνηση προσωπικού στους χώρους λειτουργίας εκσκαπτικού μηχανήματος, δια καταλλήλων πινακίδων, είτε να χαράξει ασφαλείς διαδρόμους κινήσεως πεζών, συμφώνως προς το αρ. 46 π.δ. 1073/81» και τους καταδίκασε σε ποινή φυλακίσεως 10 μηνών τον καθένα, την οποία για τον αναιρεσειόντα μετέτρεψε σε χρηματική ποινή προς 1500 δρχ. ημερησίως, ενώ την εκτέλεση αυτής ανέστειλε για τον πρώτο για μία

τριετία, ήτοι για πλημμεληματική πράξη που προβλέπεται και τιμωρείται από τα άρθρα 14,15, 26,28 και 302 ΠΚ.

Με αυτά που δέχθηκε το Τριμελές Εφετείο, στο σκεπτικό και στο διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως του, που επιτρεπτός, όπως προεκτέθηκε αλληλοσυμπληρώνονται, διέλαβε σ' αυτήν την, από τις προμνημονευόμενες διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠΔ, απαιτούμενη ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποδείχθηκαν από την ακροαματική διαδικασία, που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση) του παραπάνω εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια για το οποίο καταδικάστηκε και ο αναιρεσείων, τις αποδείξεις από τις οποίες συνήγαγε αυτά, καθώς επίσης και τους νομικούς συλλογισμούς με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους, στις εφαρμοσθείσες παραπάνω διατάξεις του ΠΚ, τις οποίες δεν παραβίασε εκ πλαγίου, με ασαφείς ή αντιφατικές παραδοχές στο πόρισμα της, ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

Ειδικότερα προσδιορίζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση (που ερεύνησε και δεν δέχθηκε ως βάσιμους, τους ισχυρισμούς του αναιρεσείοντος, που αποτελούσαν άρνηση της κατ' αυτού απαγγελθείσας κατηγορίας) με πληρότητα και σαφήνεια: α) τα κατά νόμο αναγκαία πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν τα αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία του ως άνω εγκλήματος, της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για το οποίο καταδικάστηκε και ο αναιρεσείων, χωρίς να απαιτείται για την πληρότητα της αιτιολογίας να αναφέρονται και τα περιστατικά εκείνα που συνιστούν και την τυχόν συνυπαιτιότητα του παθόντος, διότι αυτή δεν αποκλείει την ποινική ευθύνη του αναιρεσείοντος, εν συνδρομή των παραπάνω περιστατικών, για τον επελθόντα (από τη σύνθλιψη) θάνατο εκείνου, και β) το είδος της αμέλειας του αναιρεσείοντος, δηλαδή ότι αυτή ήταν μη συνειδητή, όπως τούτο ειδικώς μνημονεύεται στο διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το οποίο κατά τούτο επιτρεπτός συμπληρώνει το σκεπτικό της, καθώς και όλα εκείνα τα επί μέρους πιο πάνω περιστατικά που συγκροτούν τον αιτιώδη σύνδεσμο της συμπεριφοράς του αναιρεσείοντος ως εργολάβου της οικοδομής, που δεν συμμορφώθηκε προς τη διάταξη του αρ. 46 του π.δ. 1073/81, που επιβάλλει την απαγόρευση της εισόδου-κινήσεως προσωπικού στους χώρους εγκαταστάσεως λειτουργίας μηχανημάτων ή την πραγματοποίηση αυτής σε προβλεπόμενους ασφαλείς διαδρόμους, με το επελθόν θανατηφόρο αποτέλεσμα, δηλαδή το βαρύ τραυματισμό του τεχνίτη σκυροδέματος (όπως δέχεται το Εφετείο) Γ.Κ., από τον οποίο (τραυματισμό) επήλθε μετά από λίγες ημέρες (στις 16-9-1991) ο θάνατος αυτού.

Γίνεται δε δεκτό επίσης από το Εφετείο, εμμέσως πλην σαφώς, ότι χωρίς την προπεριγραφόμενη αμελή, και κατά παράβαση της ως άνω διατάξεως του αρ. 46 του π.δ. 1073/81, συμπεριφορά του αναιρεσείοντος και ορθώς, δεν θα επερχόταν το αξιόποino αποτέλεσμα και ότι η παρεμβολή στη διαδρομή των γεγονότων και της αμελούς συμπεριφοράς του παραπάνω οδηγού εκσκαφής Γ.Ι., δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο της συμπεριφοράς του αναιρεσείοντος με το επελθόν αποτέλεσμα, κατά την κρατούσα στο ποινικό δίκαιο θεωρία του ισοδυνάμου των όρων, ούτε αποκλείει την από αμέλεια ευθύνη αυτού, που είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη της τυχόν υπάρχουσας (συντρέχουσας) αμέλειας και άλλων προσώπων, σύμφωνα με το ως άνω αρ. 28 του ΠΚ. Επομένως, οι πρώτος και δεύτερος λόγοι της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, με τους οποίους πλήσσεται, σύμφωνα με το αρ. 510 παρ.1 στοιχ. Δ' και Ε' ΚΠΔ, η προσβαλλόμενη απόφαση για έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας και για εκ πλαγίου παραβίαση των ως άνω διατάξεων του ΠΚ, που στη συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμόστηκαν, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η θέση της ως άνω αρεοπαγίτικης αποφάσεως ότι «[δεν] απαιτείται για την πληρότητα της αιτιολογίας να αναφέρονται και τα περιστατικά εκείνα που συνιστούν και την τυχόν συνυπαιτιότητα του παθόντος, διότι αυτή δεν αποκλείει την ποινική ευθύνη του αναιρεσείοντος» αποτελεί πλέον την συνήθη επωδό στην συντριπτική πλειονότητα αποφάσεων όχι μόνο του Ακυρωτικού μας, αλλά και δικαστηρίων της ουσίας, ιδίως καθ' ο μέρος επαναλαμβάνεται σταθερά η αρχή ότι η συνυπαιτιότητα η, κατά συναφή ορολογία, η

συντρέχουσα αμέλεια του παθόντος δεν αποκλείει/αίρει την ευθύνη του δράστη¹. Το ζήτημα, ωστόσο, κατά πόσον παρέλκει η αιτιολόγηση της «τυχόν συνυπαιτιότητας του παθόντος» προϋποθέτει να έχει καταφαιεί η ορθότητα της εν λόγω αρχής, η οποία απηχεί το δίχως άλλο μια ευλαβικά τηρούμενη νομολογιακή παράδοση.²

Όπως ήδη έχουμε και αλλού επισημάνει, η τυφλή εφαρμογή της αρχής ότι «η συνυπαιτιότητα του παθόντος δεν αίρει την ευθύνη του δράστη» μπορεί να χωρήσει μόνο στο πλαίσιο της αιτιώδους συνάφειας, υπό την έννοια ότι η συνυπαιτιότητα «δεν αίρει τον αιτιώδη σύνδεσμο» ενώ αντιθέτως είναι προβληματική ως αρχή αδιακρίτως εφαρμοζόμενη για την κατάφαση της -σε αντικειμενικό επίπεδο-, εξ αμελείας ευθύνης του δράστη επί συνυπαιτιότητας του παθόντος, εφόσον υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες καίτοι αιτιώδως συμπτάντων στο εγκληματικό αποτέλεσμα είναι χωρίς αμφιβολία και ο αρχικώς εξ αμελείας δράσας, υπόλογο για την μετουσίωση του αρχικού (ανεπίτρεπτου) κινδύνου σε εγκληματικό αποτέλεσμα κατ' αξιολογική στάθμιση των πραγμάτων- δέον να κρίνεται αποκλειστικώς το ίδιο το θύμα.

Σε τίποτε δεν αλλάζουν τα παραπάνω, όταν η συντρέχουσα αμέλεια δεν αποδίδεται στο θύμα, αλλά σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο. Συνεπώς ορθώς μεν διέλαβε η υπό κρίσιν αρεοπαγίτικη ότι «η παρεμβολή στη διαδρομή των γεγονότων και της αμελούς συμπεριφοράς του [...] οδηγού εκσκαφώς δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο της συμπεριφοράς του αναιρεσιόντος με το επελθόν αποτέλεσμα, κατά την κρατούσα στο ποινικό δίκαιο θεωρία του ισοδυνάμου των όρων», πλην όμως ο αφορισμός ότι η εν λόγω παρεμβολή «[δεν] αποκλείει την από αμέλεια ευθύνη [του αναιρεσιόντος], που είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη της τυχόν υπάρχουσας (συντρέχουσας) αμέλειας και άλλων προσώπων» δεν μπορεί να γίνει δεκτός ως έχων καθολική εφαρμογή στο Ποινικό Δίκαιο, εκ του ιδίου λόγου που αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο για την συνυπαιτιότητα του παθόντος.

Με δεδομένο, λοιπόν, ότι η συνυπαιτιότητα του παθόντος (ή η συντρέχουσα αμέλεια τρίτων) πρέπει να αξιολογείται κάθε φορά ειδικώς, προκειμένου να ανιχνευτεί το αληθές μερίδιο ευθύνης του δράστη στο παραχθέν αποτέλεσμα, απαιτείται αντιστοίχως η αιτιολογία των αποφάσεων των δικαστηρίων να εκτείνεται και στα περιστατικά εκείνα που συνιστούν την τυχόν συνυπαιτιότητα του παθόντος (ή την τυχόν συντρέχουσα αμέλεια τρίτων), επί ελλείψεως δε τέτοιας αιτιολογίας να θεμελιώνεται λόγος αναιρέσεως της περί ης πρόκειται αποφάσεως.

Στην σχολιαζόμενη υπόθεση, λοιπόν, ο Άρειος Πάγος όφειλε να προχωρήσει στην αναίρεση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφού από την τελευταία δεν προκύπτει σε τι ακριβώς συνίσταται η «τυχόν συνυπαιτιότητα» του παθόντος-τεχνίτη σκυροδέματος, ο οποίος την στιγμή που ο χειριστής του εκσκαφώς προέβη στην πλημμελή περιστροφή του μηχανήματος -ιστάμενος όπισθεν του εκσκαφώς επιχείρησε να διέλθει προς το χώρο μεταξύ αυτού (εκσκαφώς) και του τοίχου της παρακείμενης οικοδομής», με αποτέλεσμα να υποστεί βαρεία σωματική βλάβη και εν συνεχεία να αποβιώσει λόγω μαζικής πνευμονικής εμβολής και καρδιακής ανακοπής.

Κατ' αποτέλεσμα, πάντως, η κρίση του δικαστηρίου θα όφειλε -ακόμη και επί συνεκτιμήσεως της συνυπαιτιότητας του θύματος- να είναι και πάλι καταδικαστική, καθ' όσον ο αναιρεσιώνων ως εργολάβος της οικοδομής είχε εκ του νόμου, ειδικότερα εκ του αρ. 46 περ. γ' π.δ. 1073/1981, την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να επιβάλλει την απαγόρευση εισόδου-κινήσεως του προσωπικού στους χώρους εγκαταστάσεως λειτουργίας η κυκλοφορίας μηχανημάτων, εναλλακτικώς δε την πραγματοποίηση αυτής σε προβλεπόμενους ασφαλείς διαδρόμους, υποχρέωση που αποβλέπει ακριβώς στην πρόληψη δυστυχημάτων, όμοιων με το επισυμβάν στην προκειμένη υπόθεση. Σ' αυτές τις περιπτώσεις ο νόμος αναγορεύει τον εργολάβο σε εγγυητή της ζωής των εργατών, υποχρεούμενο να επιβάλλει την λήψη προστατευτικών

¹ ΑΠ 10/1996 ΠοινΧρ ΜΣΤ/1079 ΑΠ 328/1998 ΠοινΧρ ΜΗ/973 cf. ΑναθΔικ 170/1998 ΠοινΧρ ΜΗ/1013, όπου και σχετικές παρατηρήσεις ΠεντΣτρΑθ 148/1998 ΠοινΔικ 1999/463.

² Βλ. Ηδη ΒουλΠλημΔραμ 222/1937 Αρχείον Ποινικών Επιστημών 1937, σ. 227 περαιτέρω παραπομπές στον Λ. Μαργαρίτη, Σωματικές Βλάβες, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 625 υποσ. 119 βλ. τελευταίως ΑΠ 562/1998 στο παρόν τεύχος, σ. 320. Ρήγμα στην παράδοση αυτή επιφέρει το ΒουλΝαυτΠειρ 243/1997 Υπερ. 1998/379, η ΠεντΣτρΑθ 580/1998 ΠοινΔικ 1999/582, αλλά κατ' ουσίαν και η ΕισΠροτ Γ. Σπυρόπουλου στην ΣτρΑθ 424/1997 ΠΟΙΝΧρ ΜΖ/909

μέτρων ακόμη και παρά την αντίθετη θέληση των τελευταίων, καθιστώντας αυτόν υπόλογο εάν πραγματωθεί ο κίνδυνος συνεπεία της αυτοδιακινδυνεύσεως του εκάστοτε εργάτη (η οποία μάλιστα ενδέχεται να οδηγήσει στην παραγωγή του εγκληματικού αποτελέσματος σε συνδυασμό με την παρεμβαλλόμενη συμπεριφορά τρίτου, όπως ήταν εν προκειμένω ο πλημμελής χειρισμός του εκσκαφέως από τον φυσικό αυτουργό της εξ αμελείας ανθρωποκτονίας).

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΒΑΘΙΩΤΗΣ